

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Štane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsako soboto
ob enajstih dopoldne

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vstajenje.

Težak kamen so zavalili ljuti sovražniki Kristusovi pred duri groba in se oddahnili. Veselili so se tujci in domačini, pogani in farizeji, ker so mislili, da je s križanim Zveličarjem pokopan tudi njegov nauk o novem npravnem redu in da se bo moglo tedaj še naprej svobodno šopiriti kraljestvo strasti. Toda zmotili so se bridko! Iz groba je vstal neustrašeni oznanovavec resnice, obujevavec k novemu življenju in utemeljitelj kraljestva božjega na zemlji. Nehale so plakati pobožne žene, prestrašeni učenci so se pomirili ter se veselo pozdravljali: „Aleluja, vstal je Gospod!“

Nervozno se trudijo tudi sovražniki slovenskega ljudstva, tuji in domači, da bi vjeli v svoje zanke ljudsko dušo, da bi pokončili njene ideale, da bi ji ubili katoliško in narodno zavest. Iz krščanskih ljudij bi radi napravili požrešnike, ki bi se nič ne brigali za nadnaravne resnice božje, ampak naj bi le uživali ta svet. Vsako sredstvo jim je dobro, da bi le osmešili krščanstvo, ugonobili njegovo moralo in utrdili v ljudeh vero v srečo golega materijalizma. Ako bi to dosegli, potem bi lahko tujec zavalil kamen na grob narodu, ki bi več ne vstal, kajti narod brez misli na Boga hira, propada in pogine.

Neveri na ljubo žrtvujejo napredni farizeji pa tudi narodno čuvstvo, katero so nekdanj slavili kot sveto, kot nekak nadomestek vere. Odtod prihaja žalostna prikazen, da se v naši domovini vedno ponavljajo zveze s tujcem na škodo slovenskemu ljudstvu. V Ljubljani in v celjski okolici so se žalobog zadnje dni zopet sklepale zveze z Nemci proti Slovencem. Tako so postali zaslepljeni ti absolutni narodnjaki v svoji strasti, da si še upajo zlorabljati besedo „narod“, ko izdajajo tujcu interese naroda. In tujec se smeja, ko prihaja z lopato...

Ali se bodo posrečile sovražnikom njih nakane? Ne bojmo se! Kristus je prišel z božjo

močjo obdan iz groba živ. Isto moč življenja imajo tudi njegovi božji nauki v duši našega ljudstva. Vsi naporji trebušnikov bodo zaman! Vera v posmrtnost in plačilo na onem svetu še živi v srcih. Ta vera dviga naš rod in mu daje pogum v bojih in trpljenju. Teptati in preganjati se pusti, uničiti se ne da ta čvrsti rod. Dogodki zadnjega časa dokazujejo dviganje in utrditev krščanske misli na Slovenskem ter veselo probujo ljudstva k novemu življenju.

„Le vstani vrborni narod moj...
Tvoj je vstajenja dan!“

Poročilo o županskem shodu v Kranju.

(Konec.)

O občinskih taksah je poročal dr. Pegan. Potrjena bo poslava o novih taksah, ki bodo donšale občinam precej novih dohodkov. Takse se smejo pobirati le na podlagi sklepa občinskega odbora in ta sklep mora potrditi deželni odbor. Najbolje je, če se sklene, pobirati vse takse natančno po tarifu, pač pa najvišje, ki so dovoljene. Ako se sklene pasji davek, se samo naznani deželnemu odboru, da naj se ta sklep vzame na znanje. Vodi se posebni dnevnik o prejemanju taks in skupna vsota se prenese v občinski dnevnik. Vse takse se morajo stekati v občinsko blagajno. Po novi postavi se manjše takse lahko določijo kot nagrada tistemu, ki opravlja kakšno delo. Za stavbeni ogled se sme računati samo pristojbina 4 K, kar je več stroškov, kot za zdravnikarja i. t. d., plača občina iz svojega. Dovoljenje za plese sme dajati samo župan. Župan lahko odredi dovoljenje, kadar hoče, nihče ga ne more siliti, da mora dovoliti ples. Orožnik nima tu nič govoriti. Najbolje je, če se dovolitev plesov kolikor mogoče odreda. Pritožba zoper županov sklep gre na deželni odbor. Če ples ni javen, kakor n. pr. na ženitovanju, če plešejo samo svatje, se sme plesati brez licence.

O samostojnem delokrogu občin je poročal dr. Rutar. Občinski odbor sam sklepa, kar občina lahko izvede s svojimi močmi. Sem spada: 1. občinsko gospodarstvo. Proračuni naj bodo natančni in pravi čas, vsaj do novega leta, predloženi deželnemu odboru. Doklade do 15%, se lahko sklenejo brez vsakega dovoljenja, naznani se le sklep c. kr. okrajnemu glavarstvu. Naklade na užitnino do 50% dovoljuje deželni odbor; naklade nad 50% pa predloži deželni odbor v potrjenju deželni vladi. 2. Sprejem v občinsko zvezo. Ako je ta sprejem prostovoljno dovoljen, se plača taksa. Če je pa kdo že 10 let v občini nepretgoma bival, ne plača nič takse. Pritožba glede sprejema v občinsko zvezo gre na politično oblastvo. 3. Krajevna policija, ki se tiče osebne varnosti in varnosti lastnine. Odpravlja naj se, kar preti osebni varnosti. Nevarne brvi sme župan dati zapreti. Če se kdo poškoduje na ledeni poti, ki ni bila posuta, nosi posledice občina. Prepove naj se kopanje v nevarnih tolmunih. Sem spada tudi skrb za nočne in poljske čuvaje, skrb za ceste in občinska pota. Županstvo sme pozvati tudi zasebnike, da skrbje za pota. Cestno-policijskega reda prestopke kaznuje občinski kazenski senat (župan in dva svetovavca), pritožbe grede na glavarstvo, ker so vse te kazni iz prenesenega delokroga. Sem se prišteva tudi pregledovanje živine, če gre živina iz občine, nadalje nadzorstvo nad posli in delavci (poselski red). Dolžnosti poslov do gospodarja in gospodarja do poslov urejuje župan. 4. Npravstveno policijo, da se ne dela pohujšanje, oskrbuje občinski odbor. Izpričevala o vedenju posameznikov (na kolek) izdaja županstvo. 5. Določbe glede beračenja in krošnjarenja izdaja župan, ki je odgovoren, če berači preveč nadlegujejo občinstvo. 6. Stavbena in požarna policija. Sem spadajo tudi požarne straže, katerim dajaj občina podporo. 7. Zdravstvo. Za to se skrbi po okrožnih zdravnikih, katerim prispevajo ob-

PODLISTEK.

Janko Bajdó:

Grajski lovec.

V kotu med deročo Savo in štajersko mejo leže razvaline gamberskega (golobrskega) gradu. Le groblja debelega, obdelanega kamenja in tupatam kak kos še neporušenega zidovja pričča, da je tu stal nekdanj mogočen grad, čigar graščaku se ni bilo treba bati sovražnika, če je imel le peščico oboroženih hlapcev.

Sezidan je bil grad, če je res, kar nam pripoveduje Valvasor, leta 1040. Devetsto let bo tedaj že preteklo od onega časa, ko se je grad zidal, a grozovitosti, ki so se nekdanj tu dogajale, so ljudstvu še v živem spominu. Moj ded mi je pravil kot dečku, ko sva šla mimo razvalin: „Le poglej to močno zidovje in dobro si zapomni, kar ti bom sedaj povedal. Ko boš dorasel, boš lahko presodil, kakšni trpini so bili nekdanj naši ljudje. Grad se je tako -le sezidal:“

Pred davnim časom je prišel sem bogat gospod iz Hrvaške. Ogle dal si je kraj, in ker mu je ugajal, ga je tudi kupil. Hotel si je namreč na tem griču sezidati grad. Poklical je iz Hrvaške svoje podložnike, da so mu pri zidanju robotali. Pa tudi naši pradedje niso smeli rok držati križem, tlačaniiti so morali, da je bilo groza. Graščak sam jih je z bičem v roki priganjal k težav nemu delu. Gorje onemu, ki je nekoliko opešal! Bič krutega graščaka mu je padal po hrbtu. S cer

so ljudje godrnjali in se jezili, ko gospodarja ni bilo blizo, a pomagati si niso mogli. Vlačiti so morali težko kamenje na strmi grič, kjer so zidarji nočindan gradili novo poslopje. Marsikateremu hrvaškemu kmetiču se je prigodilo, da je prignal s seboj na tlako lepo rejene voličke, domov pa je nesel samo njihove kože.“

Čudil sem se takrat tej pripovedki in se jezil nad hudim graščakom, a pozneje sem izvedel iz raznih ljudskih virov še več.

Ko je bil grad dovršen, preselil se je vanj novi gospodar Ortolf Ostrovhar z vso svojo družino

Jako krut in zloben je bil eden njegovih naslednikov. Vse se ga je balo in ga sovražilo. Zelo so pa ljudje radi imeli in spoštovali njegovo osemnajstletno, rahločutno hčerko Tamaro. Mnogokrat se je ona zgražala nad svojim očetom, da trpinči ubogo ljudstvo, mnogokrat je skrivaj pomagala nesrečnikom, ki jih je zadela trda očetova roka.

Krasna je bila Tamara, kadar je jezdila med zelenimi travniki na svojem iskrem vrancu Dolgi kiti kostanjevih las sta ji viseli po vitkih plečih, njene jasne modre oči pa so gledale v svet tako prijazno in vabljivo, da bi človek mislil: Vse mogočni je poslal v dolino solz svojega angelja, da bi tolažil Adamove otroke v njihovih nadlogah.

Bilo je krasno pomladansko jutro. Težka snežena odeja, ki je nad tri mesece pokrivala naravo, je izginila; le po zakotnih dolinah je tu-

intam ležala še kakšna lisa snega, ki se je lesketal v jutranjem solncu, poljubljajočem s svojimi prvimi žarki Jelenov rog in njegovo sestro Veliko planino.

V gamberskem gradu je bilo še vse tiho in mrtvo, kar se prikaže na dvorišču v lovski obleki — Tamara. V desni je držala ličen lok, čez ramo pa ji je visel košek, poln smrtonosnih puščic. Lahnih nog kakor srna odide v bližnji gozd. Na sicer polnih, a danes nekoliko bledeh licih, se poznajo sledovi prečute noči. Kako bi bila mogla spati, saj je bila vsa razburjena, ker je sinoči oče do nezavesti pretepel hlapca, ki je po nepredvidnosti stopil na rep njegovemu psu! V svoji zamišljenosti ni opazila, da je prišla že globoko v gozd.

H-poma jo predrami jezno renčanje zveri. Plaho se ozre okoli in zapazi risa, ki se je pripravil na skok. Urno kakor blisk potegne puščico, napne lok — a ta se ji prelomi na dvoje. Grozen strah jo izpreletil in bolesten krič se ji izvije iz prsi, nato se pa nezavestna zgrudi.

Že je planil ris na svojo žrtev. A dobro pomerjena puščica ga podere na tla, predno jo doseže ris z ostrimi kremplji. Na oni strani, odkoder je puščica priletela, se začujejo nagli koraki. Krepka postava mladeniča se pokaže izza grma, pred katerim je ležala nezavestna Tamara. Ozre se mladenič na risa, ko pa vidi, da je že poginil, poklekne k gospodični, vzame iz svoje lovske torbe čutarico in pomoči z njeno vsebinsko krasno čelo in sencu onesveščene. V malo tre-

čine k plači. Babice nastavljaajo zdaj še okrajni zastopi ali okrajne blagajne, pridejo pa te pravice na občino. Tudi umobolnih naj občina ne zanemarija. 8. Skrb za ubožce pripada občini po deželnem zakonu iz l. 1883. Občina naj oskrbuje ubožnice, določuje preskrbo ubožcev po hišah, ali pa jim daje podpore v denarjih. 9. Ljudsko šolstvo. 10. Izdaja ženitovanjskih zglasnic, ki se ne sme odrekati nikomur, ki se hoče ženiti. 11. Posredovanje pri prostovoljnih dražbah premičnin in dajanja v zakup. Če županstvo ne posreduje, dražba ni veljavna. Sme se pobirati od dražb pristojbine. Za povišanje naklade je treba novega sklepa občinskega odbora. Od odpisanih davkov se naklade ne morejo pobirati.

Kakšne davke pobira občina in kako naj jih pobira, je poročal dr. Pegan. Malo občin pobira doklade k užitnini. Čudno je, kako morejo občine to opuščati. Večkrat so vzroki oštriji, ki imajo prvo besedo v odboru. Če kdo predlaga v občinskem odboru užitninsko doklado, pa je ista odklonjena, se sme vsak občan pritožiti na deželni odbor, in ta ima nalog, da se doklada uvede. — Tlaka. V kmečkih občinah je tlaka večkrat umestna. Skleniti jo mora občinski odbor. Na tlako se sme poslati sposobnega namestnika, ali pa se od nje odkupiti. V slučaju sile (požara) sme župan vsakemu, četudi le slučajno v občini navzočemu, ukazati, da mora iti pomagat. — Za opojne pijače se sme skleniti pobiranje davščine za 10 let naprej s privoljenjem deželnega odbora. Mora pa biti proračun pred decembrom pri deželnem odboru. Za nazaj se doklade na užitnino ne smejo pobirati. Ne sme se uvesti davek na stvari, ki se morejo smatrati kot doklade, n. pr. vodovodna davščina, katero morata potrditi deželni odbor in cesar. Podobinske potrebščine urejujejo gospodarski odbori. Skrbi za pota pa nimajo ti odbori, ampak le župan. Odbori imajo le skrb za upravo premoženja dotične vasi. Glede vaških potov nimamo zakona, ki bi koga moral, skrbeti za vzdrževanje teh potov. Deželni odbor tu ne more pomagati; tožbe spadajo pred sodišče. Po novi cestni postavi bodo vsa ta pota javna pota in občinski odbor bo moral skrbeti tudi za gospodarska in gozdna pota; potem bo šla pritožba na deželni odbor. Ali se sme lovska zakupnina porabiti za občinske potrebe in dati v proračun? Zakon pravi, da ne, jaz pravim: da! Po razmerju površine se mora po zakonu ta zakupnina porazdeliti med posestnike in, če se nihče ne pritoži, to drži. Govornik je omenjal tudi zakonskih določeb glede vran, maček, strupa in skobcev.

Revizor Kristan je pojasnil zadnje okrožnice deželnega odbora. Svoj denar naj ima župan ločen od občinskega denarja. Kupi naj se železna občinska blagajna, ki se dobi za kakih 50 kron. Kontrolacija blagajne mora biti dvakrat na

leto! Ločen mora biti tudi občinski zaklad od ubožnega zaklada, kar naj izkazuje tudi blagajniški dnevnik. Vsak dohodek in izdatek naj se precej vpiše, da se ne pozabi. Primanjkljaja naj župan ne zalaga iz svojega, ampak naj izposluje posojilo. Vsak občan ima pravico, pregledati blagajniški dnevnik in priloge računa. Pregledovavci računov morajo znati brati in pisati. Občina imej natančen inventar, čegar prepis se pošlje deželnemu odboru. Tu morajo biti našeta tudi bremena občine. Gospodarski odbori naj se precej prepričajo po zemljiških knjigah, katere parcele so občinske in katere solastninske. Vodijo naj se o prejetih aktih zapisniki, kjer naj stoji zabeleženo tudi, kdaj so se odposlale rešitve aktov. Dopisi in koncepti se shranijo v arhivu. Tu morajo biti tudi matice, zapisniki tujcev v občini, zapisnik domovinskih listov i. t. d.

Delitev občin. Včasih se občinske meje ne krijejo z mejami župnega in šolskega okoliša. Tu včasih kaže, izpremeniti mejo občine. Najboljše je, če se krijejo vse tri meje občine. A treba je, da ima nova občina toliko davčne moči, da se more upravljati. Če se priklopi kak del občine drugi, že obstoječi občini, sme to odrediti deželni odbor. Če se pa ustanovi nova občina, mora napraviti deželni zbor sklep, katerega potrdi cesar. Natančno se mora pri tej delitvi urediti občinsko premoženje.

Stavbene zadeve. Nobena stvar se ne sme zgraditi brez oblastvenega dovoljenja, tudi bistvene prezidave se brez tega ne smejo vršiti. Predloži se stavbeni načrt v dveh izvodih in prosi za stavbeni ogled. Neprizadet stavbeni izvedenec mora biti pri ogledu navzoč. Če gre stavba čez svet, čez katerega ima kdo pešpot, tedaj ta, ako je bil povabljen, pa ni prišel k ogledu, izgubi pravico do poti. Če iz javnopravnih ozirov ni pomisleka, mora župan dovoliti stavbo. Sodišče je za enako vredno pot, če ta gre čez svet, kjer kdo misli zidati. Če mejaš ugovarja zidavi, ga gospodar lahko toži. Javno-pravni ugovori spadajo pred občinski odbor in deželni odbor; zasebno-pravni ugovori pa spadajo pred okrajno, deželno in upravno sodišče. Če kdo hoče zgraditi postopje blizu hiše, kar bi bilo po mnenju zdravnika prebivavcem na zdravju škodljivo in gospodar hiše ugovarja, tedaj je to javno-pravni ugovor. Povabijo se k ogledu tudi mejaši. Za okrajno cesto je mejaš okrajno-cestni odbor. Zidati se mora od deželne ceste vsaj dva metra proč, od državne ceste pa štiri metre. Župan mora za to skrbeti, če tudi deželni odbor, oziroma državna oblast ne pošlje k ogledu nobenega zastopnika, in mora odkloniti tudi vsako prezidavo, ki bi se hotela napraviti bolj blizu ceste.

Kranjsko-hrvaško-dalmatinska železnica.

Dne 23. marca so v Novem Mestu zasadili prvo lopato za zgradbo dolenjske železnice. Ta železnica bo šla do Črnomlja, odondod do Metlike, od Metlike do kranjsko-hrvaške meje. Od te meje do Karlovca se bo tudi napravila železnica. Karlovec je že vezan po železnici z Ogulinom. Od Ogulina se bo gradila železnica do Knina v Dalmaciji. Od Knina je že železnica izpeljana do Šplita, odtod do Gabele bo pa nova železnica.

Poglejmo daljavo teh prog, ki so deloma že izvršene, deloma pa še ne. Od Ljubljane do Novega Mesta je 76 km, od Novega Mesta do Črnomlja približno 40 km, od Črnomlja do kranjsko-hrvaške meje ravno toliko, od hrvaške meje do Karlovca pa 20 km, od Karlovca do Ogulina je proga dolga 56 km, od Ogulina do Knina je 170 km daljave, od Knina do Šplita je 132 km, od Šplita do Gabele znaša daljava 120 km, od Gabele do Uskoplja že teče železnica ter je dolga 90 km, od Uskoplja do Zelenika (ob Kotorškem zalivu) je železnica dolga 76 km. — Od Ljubljane do Kotora bo tedaj proga dolga okoli 820 km.

Velike važnosti bodo vse te železnice v vojaškem oziru, zlasti kadar bo vihar na morju in bi ne bilo mogoče čet po ladjah spraviti v Dalmacijo, ali pa, ko bi se sovražnik bližal z morske strani. Dolenjska, Hrvaško Primorje in Dalmacija bodo gmotno jako napredovale tako glede kupčije in obrta, kakor tudi v poljedelstvu in vinoreji. Ljubljana bo imela veliko korist od ptujcev, ki bodo prihajali z juga. Osebni in tovarni promet se bo na Rudolfovi in na dolenjski železnici izdatno pomnožil. Poglejmo na zemljevid Italije! Na vzhodni strani dežele je železnica tik ob morju izpeljana od Rimini do Otranta, torej od severa na jug — v obrambo dežele. Zakaj bi torej Avstrija ne imela železnice, ki naj veže Ljubljano s Kotorom preko hrvaškega Primorja in Dalmacije? Ta železnica je potrebna v obrambo države. Pa še nekaj družega je treba tu naglašati. Južna Dalmacija ima jako milo podnebje, ki ugaja onim, ki bolehajo na sopilih in na živcih. Gotovo si bodo oni krogi iz Nemčije, Rusije in severne Avstrije, ki zdaj hodijo prezimovat v Nico, v Opatijo in druge kraje, posihmal izvolili južno Dalmacijo za zimsko bivališče in ljudje bodo tja popotovali skozi Ljubljano. Gorenjska naj bo letovišče, Dalmacija pa prezimišče. Redkokje se dobi tako blizu oboje skupaj. Ko se bode napravila zveza Ljubljane s Kotorom, bodo utihnile tožbe Dalmatincev o zanemarjenju dežele od strani vlade in tedaj utegnemo šele na laž postaviti izrek Bismarkov, da je zgodovina Avstrije dolga vrsta zamud.

nutkih odpre Tamara oči in izpregovori s komaj slišnim glasom: „Ah, kje sem? Kaj se je zgodilo?“

„Umirite se, gospodična! Nevarnost, ki vam je pretela, je odstranjena. Sam angelj varuh mi je menda navdahnil misel, da sem se napotil danes malo na izprehod po gozdu in da sem vzel s seboj tudi lok. Kakor vidim, oboroženi ste bili tudi vi, a nesreča je hotela, da se vam je lok zlomil.“

Med tem govorom se je Tamara polagoma dvignila kvišku. S krasnimi očmi hvaležno pogleda lovca. Bilo je pa v tem pogledu nekaj tako prisrčnega, da je lovec zardel in pobesil oči. Tamara je zapazila lovčev rdečico in spoznala takoj, da ima svojega rešitelja popolnoma v oblasti. Ugajala ji je njegova krepka postava, njegovo skoro dekliskonežno, od solnca zarjavelo, ponosno obličje; radi tega ga nagovori s prijaznim glasom: „Blagi mladenič! Rešili ste mi s svojo pogumnostjo in mirno roko življenje. Ako bi ne bila vaša puščica tako izvrstno zadela risa, ležala bi jaz sedaj mrtva v svoji krvi na tem mestu. Vsprejmite v znak hvaležnosti to zapestnico. Sicer ni mnogo vredna, a če bi imeli kdaj kako prošnjo do mene, le pokažite mi zapestnico, vse vam bom storila prav rada, tudi kaj večjega, če bo le v moji moči.“

Toda v gradu me gotovo že pogrešajo, vrniti se moram, da ne bo oče v prevelikih skrbeh. Upam, da vas jutri dopoldne tamkaj vidim. Povedati hočem tudi očetu, kakšno uslugo ste mi storili, da vas tudi on nagradi. Na svidenje!“ Po-

dalala mu je roko, katero je lovec spoštljivo poljubil, nato pa se je naglo oddaljila.

Nepremično je stal mladenič na mestu in zrl za njo. Zdela se mu je kakor kak angelj, o katerih je v svoji mladosti od matere slišal pripovedovati, kako so lepi.

Iz zamišljenosti ga prebudi s svojim tolčenjem žolna, ki si je na bližnji smreki iskala hrane. Pobere lok, vrže čez rame risa in se počasnih korakov odpravi proti domu. Narava, ki ga je poprej tako zanimala, mu je bila sedaj mrtva. Ni se zmenil za ljubko živkanje drobnih ptičev, ki so bili sicer njegovi ljubljenci, ne za pestre cvetlice okrog sebe. Neusmiljeno jim je stopal na nežne glavice.

Gregor, tako je bilo mladeniču ime, je bil sin malega plemiča, ali bolje rečeno, prostega kmeta v prijazni vasi Zabrezniku. Nemila smrt mu je pokosila očeta že pred par leti; ostala mu je le še mati, katero je ljubil z vsem srcem.

Ko prestopi Gregor prag domače hiše, prihiti mu mati naproti. Oko ji veselja zažari, ko vidi krepko postavlo sinovo in njegov plen. „No, si pa že zopet enemu upihnil življenje! Te grdobe je pa že toliko v tem kraju, da bi si človek kmalu izpod strehe ne upal. Kje si ga li zalotil? V naših gozdih menda ne.“

„Res je, mati! Tega sem si poiskal drugje. Ko sem hodil zjutraj po gozdih, zaidem, sam ne vem kako, v graščinski log. Že sem se mislil vrniti, kar zaslišim v svoji bližini klic na pomoč. Hitro storim še par korakov in zapazim

prav tegale risa, kako se je pripravljaj na skok na žensko, ki je ležala nezavestna pred njim. Urno vzamem lok, pomerim, in zver se je valjala v krvi. Pristopim k ženski, pomočim ji senca in čelo z vinom. Kmalu se gospodična predrami in upre vame svoje oči, ki jih ne pozabim nikdar. Uganite, draga mamica, kdo je bila ona gospodična? Pa saj sem vam to že skoraj izdal sam.“

„Pa menda vendar ni bila Tamara, graščakova hči?“

„Uganili ste, mamica, prav ona je bila. Naročila mi je, da naj pridem jutri v grad.“

„Sinko moj, ne hodi! Ne pajdaši se z graščakom! Iz tega ne more priti nič dobrega. Saj poznaš njegovo grozovitost.“

„Ne bojte se, on mi ne more ničesar; saj sem vendar svobodin, ne pa njegov podložnik!“

„Tudi tvoj oče je trdil isto, a vendar ga je celjski grof — Bog mu odpusti, saj je že tudi na onem svetu — zavratno napadel in umoril.“

„Mati, večkrat sem vas že prosil, da bi mi o očetu, kaj natančnejega povedali, vendar mi še do danes niste izpolnili te prošnje; danes pa prosim, mamica, danes morate. Čas imava oba in družine tudi še ne bo tako kmalu domov.“

„Naj bo! Enkrat ti tako moram vse razodeti in zdi se mi, da je ravno danes pravi čas za to.“

(Dalje prih.)

Iz rdečega tabora.

Tako resnične pa že nismo dolgo časa brali, kakor jo je priobčilo nedavno dunajsko glasilo organiziranih socialno-demokratskih zidarjev, „Maurer“ po imenu. Ta list je zapisal 28. februarja 1912 sledeče: „Premnogi delavski krogi so bili tega neumnega mnenja, da bo, ako se sprejme splošna in enaka volivna pravica za državni zbor in na ta način zmaga veliko socialističnih poslancev, ponehalo vse gorje in pomankanje. Vsi, ki so mislili, da se bo dopolnilo, kar so državnozborni (rdečarski) kandidati obetali, se čutiljo sedaj prevarane, toda prav jim je, ker je silno neumno, na take obljube kaj dati.“ Kadar bodo socialisti zopet farbali delavce, tedaj jim pod nos pomolite to izjavo, katero so zapisali rdečkarji, ki svoje voditelje najbolj poznajo. — Tekoči mesec se vrše na Dunaju volitve v občinski zastop. Roko ob roki gredo rdečkarji z bogatimi židovskimi milijonarji in velekapitalisti v boj zoper krščanske socialce. V tretjem in četrtem razredu so rdečkarji postavili kandidate. In glejte, delavci, med 25. kandidati je samo en delavec, vsi drugi so deloma časnikarji, deloma uradniki in državni poslanci, ki imajo že itak dobro plačane službe. Tako ljubezen poznajo rdeči voditelji do delavstva. — Socialni demokratje imajo zopet čedno afero. Njihov državnozborni poslanec Silberer je nekega dne izginil z Dunaja. Rekli so, da je napravil izlet v gore in se ondi ponesrečil. Kmalu so se čule govorice, da ni vse v redu pri blagajni, pri kateri je sodeloval. Njegovi rdeči tovariši so to tajili in trdili, da so Silbererja pokopali sneženi plazovi štajerskih gor. Toda, o smola! Sedaj se sluti, da je Silberer pobegnil v Ameriko in da ondi dobro živi z delavskimi groši. V kratkem že drugi slučaj. Lansko leto je odpeljal graški rdečarski poslanec Jodlbauer ženo svojega sodruga in pobegnil z njo v Ameriko. Lepi sodrugi so to! — Nečuvno predrznost si je dovolil v dunajskem državnem zboru socialistični poslanec Breiter, ki se je hudoval nad presvetlim cesarjem, ker se hoče cesar udeležiti evharističnega shoda in tozadevne procesije in ker je dovolil, da se sme ta verska manifestacija izvršiti pred njegovim dvorom. Pa trdijo rdečkarji, da je vera zasebna stvar posameznika, a se vedno zadržujejo vanjo. Grdi hinavci so res „sodrugi“. — Teden za tednom prinašajo časopisi poročila o socialno-demokratskem terorizmu nasproti krščanskim delavcem. Tekoči teden sta bila na Dunaju zopet obsojena dva sodruga, ki sta nekega delavca do krvi pretepla, ker ni hotel štrajkati. — V Gradcu so minule dni napadli sodrugi nekega krščansko-socialnega mizarja, ki ni maral pristopiti rdeči organizaciji.

DOPISI.

Iz Železnikov. Velikokrat smo že slišali in predzadnji „Slovenski Dom“ je zopet povdarjal, da so naprednjaki veliko boljši kristijani in povrh katoličani, kakor pa vseh hudobij zmožni in polni „klerikalci“. Ugibali smo, kje dobivajo moč za svoje vzor-katoličanstvo. K sv. zakramentom jih ni, molijo tudi neradi, ob nedeljah ostajajo za vrati. Torej odkod moč, odkod luč, da vse bolje vedo, nego škof ali naš g. župnik? Dolgo smo si belili glavo s to težko uganko. No, uganka je sedaj rešena. Moč liberalne vere je v — golažu. Nekaj naprednjak se je celo izrazil o dveh možeh, ki sta pred volitvijo jedla pri Thalerju golaž, potem pa z nami volila, da sta po ne vrednem prejela golaž, kakor bi bil golaž kak zakrament. Človek bi se smejal, če ne bi bila vsa stvar naravnost bogokletna. Ti, ljudstvo, pa še naprej verjemi naprednjaškemu vzor-katoličanstvu, če hočeš in če te ni nič — groza! Pa o bojkotu se vedno in vedno sanja naprednjaku, češ, da k temu pozivlje naš g. župnik, ki ne privoščiči domačinom obstanka. Kolikor vemo, naš župnik kupuje vse v Železnikih in je dosedaj oddal vsako delo, bodisi pri cerkvi ali pri župnišču, izključno le domačinom. Tudi kakšen naprednjak je pri našem g. župniku že kaj zaslužil, morda celo precej — to bi vedel povedati najbolj g. Škovinc. Kaj torej hočete? Sploh pa mi nobenega poziva na bojkot ne potrebujemo. Obrtnikov imamo zadosti svoje stranke in te bomo podpirali. Vi pa nikar ne pričakujte, da Vam bomo za vaše psovke, ki jih vedno mečete na nas, še groše nosili. Boste že morali postati malo bolj ponižni.

Iz ljubljanske okolice. Kroginkrog Ljubljane imajo liberalci in socialni demokratje nastavljen plačane agitatorje, ki zlasti zadnji čas agitirajo za liberalna društva in po-

sebno mlade, komaj šoli odrasle dečke zapeljujejo v moralno pogubo. Kot sredstvo jim služijo pred vsem umazane nenravne knjige, ki jih kupoma mečejo med mladino. Če je vlada vendar enkrat prišla do spoznanja, da nenravne razglednice silno kvarijo našo mladino in jih zato prepoveduje izpostavljeni po izložbah in prodajati, naj vsaj nekaj pozornosti obrne tudi na liberalne in socialnodemokratske knjigarne. — Za Spodnjo in Zgornjo Šiško se namerava ustanoviti samostojna župnija in postaviti nova velika cerkev; liberalci, ki s pomočjo socialnih demokratov sedaj pašujejo po obeli Šiškah, so seveda zoper to; pa jih menda nihče ne bo vprašal, ker ne bodo niti vinarja prispevali za to prepotrebno napravo. Je pač povsod tako: pri cerkvenih stvareh hočejo prvo in zadnjo besedo imeti tisti, ki za cerkev in njene namene še niso in ne bodo niti fیکا žrtvovali. — Jarčevo hišo v Medvodah je kupil Feliks Urbanc iz Ljubljane. — V Dravljah je znano Miheinovo gostilno poleg cerkve sv. Roka vzel v najem Šenčurjan Janez Blagne, sin šenčurskega župana. Poleg te gostilne stoječe gospodarsko poslopje se pa ravnokar prezidava v veliko dvorano za draveljsko slov. katol. izobraževalno društvo Mnogoštevilni romarji k sv. Roku v Dravljah bodo to gotovo z veseljem pozdravili. — V Št. Vidu nad Ljubljano še sedaj niso imeli občinskih volitev; ondodni liberalci, ki jih vodijo ljubljanski liberalni advokatje in študentje, so vložili vse mogoče reklamacije in pritožbe na okrajno glavarstvo in volitev preprečili. Okrajno glavarstvo in Ljubljani ima pa do liberalcev 1000 ozirov in tako do volitev ne pride.

Na Ogrskem trdijo Košutovci, da izvira vse pravo iz madjarskega naroda, tedaj tudi pravice, katere ima kralj Franc Jožef do ogrske krone. Kralj nima pravice sklicati nadomestne rezerviste, ako mu ne dovolji narod. Tu so se pa Ogrji dobro uredili. Blamirali so se pred vsem svetom, ko so hoteli cesarju vzeti nekaj vladarskih pravic. Cesar je pogumno stopil na noge in Ogrom zagrozil, da odstopi, ako ne odnehajo. Pisal jim je tudi rezko pismo in nato so se Ogrji udali. Ostalo je staro ministrstvo pod predsedstvom Khuena.

Na Hrvaškem se uvede absolutizem. Ban Cuvaj je imenovan za kraljevskega komisarja. Orožništvo in vojaštvo je pripravljeno. Novi komisar bo smel omejiti sodno poslovanje, odpraviti zborovavni in društveni zakon in tako varovati hrvaški narod pred terorizmom Madjarom neudanih strank na Hrvaškem. Vedno lepše!

Kraljevi komisar Cuvaj ima pri srcu, kakor je sam proglašil, „napredek in procvit mile mu domovine“. V čem obstoja ta napredek? Vsaka tiskovina se mora poslati v cenzuro, ki je silno stroga. Od vsakega lista se mora položiti varščine več tisoč kron. Proti Cuvaju in njegovim odredbam se ne sme zapisati nobena beseda, sicer plačajo listi globe in se konfiscirajo. V 12. mestih se uvede državna policija in tajni špijoni. Shodi so prepovedani. Pisma se preiskujejo. Novih volitev ne bo, ker bo komisar vladal po svoji volji. Tako so kaznovani Madjarom na ljubo mirni Hrvatje, ki so l. 1848. v boju zoper upornike Madjare darovali za Avstrijo svojo kri! Z nasilstvi se pa ne bo napravila na Hrvaškem stranka, ki bi obnovila sedanjo krivično nagodbo z Ogrsko. Tega ne bo dosegel Cuvaj, pa tudi ne ogrski rabelj Belly.

Izlet v Opatijo so napravili za velikonočne praznike štirje avstrijski ministri.

Centrum na Nemškem. Poslanec Roeren je odložil mandat, ker se ne strinja s „kolinsko smerjo“ v Centrumu.

Roparska francoska vlada, ki je pograbila in prodala duhovnikom na Francoskem župnišča, je obljubila, župnikom plačevati letne plače po 300 do 600 frankov. A niti te beraške plače jim ne daje, ampak pravi, da za take stvari nima denarja. V Rimu je veliko francoskih pobožnih ustanov, katerih ima sedaj v oblasti francoska vlada. Dohodkov teh ustanov, ki znašajo na leto 400.000 frankov, pa vlada ne porablja za bogoslužne namene ali za vzdrževanje duhovnov, ampak večinoma po nasvetu francoskega poslanika v Rimu za protikatoliško propagando. To so krivice!

Italijansko-turška vojska. Turki so v Tripolitaniji prestrelili dva italijanska letalna stroja, ki sta padla na tla. Lahe stane vojska vsak dan 800.000 K. Turke pa 70 do 140.000 K.

V Braganci na Portugalskem so imeli dijaki spopad z meščani. Ubityh je bilo 5, ranjenih pa 23 oseb.

Revolucija v Mehiki. Republikanci so premagali četo zveznih vojakov, obkolili mesto Mehiko in proglasili komunistično državo. Odpravljena je ustava in vsi zakoni, kakor tudi zasebna last. Delavnice, tovarne in rudniki so last delavcev, plačevanja se ustavijo, najemniki postanejo lastniki, cerkve se zapro. — To je vzor vseh rdečkarjev!

Novičar.

Na shodu „Kmečke zveze“ v Kranju dne 1. t. m. so govorili trije državni poslanci:

Jarc, Demšar in dr. Krek. — Poslanec Jarc je govoril o razmerah v deželni zboru. Omenjal je odstop pl. Sukljeja in njegovo delavnost. Kmetje so dobili po zastopnikih S. L. S. veliko veljave. Omenjal je pa tudi, kaj ovira razvoj kmetijstva. Govoril je o uvozu živine iz Srbije, o uvozu tujih fabrikatov iz Nemčije in o slabem gospodarstvu vlade v Avstriji. Delavci so predragi, cena živine je padla, cena mesu pa ni padla. Kam vodi zanemarjenje živinoreje, se kaže sedaj na Angleškem, kjer stane liter mleka 40 do 50 vinarjev. Na korist vsakega državnega gospodarstva je, da se pomaga kmetijstvu. Našteval je nato govornik, kaj dela S. L. S. v deželi za vodovode, ceste, planine, izboljšanje hlevov in za izobrazbo. Kdo se je preje brigal za naša dekleta? Sedaj se je izvršilo pet gospodinjskih tečajev na Gorenjskem z jako dobrim uspehom. Treba je, da kmetje kranjske okolice dobro skupaj drže in se udeležujejo shodov, kakor to delajo socialni demokratje. — Velikonočni ponedeljek bo dopoldne shod v Smedniku, popoldne pa v Podbrezjah. — Poslanec Demšar je govoril o položaju v državnem zboru, ki je nejasen, kakor slabo vreme. Pri tem vrvenju moramo poslanci biti jako pozorni in paziti, da se kaj slabega ne zgodi. Oboroževanje drugih držav nas sili, da moramo skrbeti za dobro armado. Zato bomo skoro gotovo glasovali za nove vojaške postavbe. Za zgradbo kanalov v Galiciji moramo zahtevati odškodnino, h kateri bi se lahko prištevala tudi tretja železniška zveza s Trstom. Če se državni zbor premalo briga za kmeta, v tem oziru temveč stori deželni zbor, kar je govornik dokazal s številkami proračuna. Upanje je, da pride za nas vesela Velika noč — gospodarsko vstajenje. — Poslanec dr. Krek je izjavil: Splošna volivna pravica je dala ljudstvu veliko moči. Premagati bo treba še veliko ovir, kakor je: nemško misleče uradništvo in naša družica požidovljena Ogrska. Ako bi mi ne imeli splošne in enake volivne pravice, bi bili Ogrji zadnje dni pri vojaškem vprašanju skoro gotovo zmagali. Mnogo napak ima še naš državni zbor, ti različni zastopniki ljudstva pa pripomorejo, da se napake lahko spoznavajo in odpravljajo. Slovenci delamo na to, da se ozdravi parlament. Te dni sem Poljakom povedal, kar jim je šlo. Da bi gališki zastopniki vladali državo, tega ne trpimo. Naša moč obstoja v zvezi s Hrvati enakega mišljenja. Prepričan sem se, ko sem zadnji čas potoval po Beli Krajini in Dalmaciji, da bo naš napredek slab, ako visoko ne dvignemo našega ženstva. Žene so z delom preobložene. Treba jih je razbremeniti in dati priložnost za izobrazbo in da dobijo veselje do kmetijstva. Dekleta gredo v mesta služiti, ker se boje težkega dela na kmetih. Dekle je rado čedno oblečeno, naj bo! Zato mora tudi hlev biti čeden, da se ga ne bode bala. Ženska bodi izobražena ne samo v gospodinjskih, ampak sploh v kmečkih zadevah. Zato naj se napravi zveza naših kmečkih gospodinj. Brigajo naj se ženske bolj za perutinarstvo, vrtnarstvo in mlekarstvo, pa tudi za dobro kuho, ki veliko pripomore k dobri družinski zvezi. Imeti morajo ženske tudi ljubezen do domače zemlje. Dobiti morajo dekleta nekaj apostolskega duha, da razširjajo dobre nauke med ljudstvom. Ravno Kranj bi bil lahko središče take ženske zveze. Tudi učiteljice bi morale bolj pridno sodelovati, seveda se mora izboljšati njihova vzgoja v ljudskem smislu. Govornik se je zadnje pečal tudi z veliko politiko in govoril o potrebi, da se preuredi naša ustava. Naš in ogrski državni zbor ne bode ta prišla do dela, dokler se ne izpremeni državni ustroj v tem smislu, da bomo Jugoslovani reševali svoje zadeve zase, zadeve cele države pa na Dunaju. Potem bomo Slovenci pokazali, kaj znamo. Bojujeta se vedno na svetu moč in pravica. Zmaga pa nazadnje pravica. V velikem boju z liberalci bomo zmagali mi, ki se držimo pravice! — Predsednik shoda, dekan Koblar, se je zahvalil govornikom za izvrstne govore in priporočil odboru „Kmečke zveze“, da naj se nemudoma loti organizacije ženstva v kranjskem okraju ter čvrsto se oprime dela za stanovsko vzgojo ženstva.

Posredovavni uradi so se po nekaterih občinah okoli Kranja že ustanovili, takó v Stražišču, Predosljih in v Naklem. V mestih, kjer so sedeži liberalnih advokatov, so liberalni občinski zastopi proti ustanovitvi posredovavnih uradov, n. pr. v Ljubljani in Kranju. V Ljubljani je dr. Triller pri občinski seji rekel, da so ti uradi dobri za kmečke, ne pa za mestne občine. V Kranju pa niso vsi tega mnenja in zato pojde prošnja na deželni odbor, da pride Kranj pod Stražišče.

Prezanimive številke. V državnem zboru so se minuli teden dogajali hudi kravali. V lase sta si skočila socialni demokrat Seliger in nemški nacionalc Lipka. Za časa državnozbornih volitev je Lipka razširjal po volivnem okraju neki letak, ki je nosil silno zanimive številke o raznih kaznih, ki so jih v letu 1910. morali prenesti razni rdečkarji. Ne bi jih navajali, ako bi naši socialisti ne porabili vsake malenkosti in napake, katere napravi kdo naših somišljenikov. Toda v petdesetih letih ni v naših vrstah toliko kazni, kolikor jih našteva Lipkov letak v enem samem letu pri socialnih demokratih. Ta letak pravi, da

je bilo v tem letu 2627 rdečkarjev obsojenih skupaj na 125 let radi tatvine in vlomov; 1413 v 33-letno ječo radi terorizma in nevarnega pretenja, 863 socialstov v 21letno ječo radi posilstva, radi uboja in poizkušnega umora 16 rdečkarjev v 132letno ječo. Te številke govore cele knjige. Kadar bodo zopet prišli rdečkarji in na dolgo in široko po „Zarji“ razkladali kake pogreške naših mož, jim bomo te številke poslanca Lipke pomolili pod nos.

Zveza z Nemci. V veliki občini celjske okolice so lani z velikim trudom zmagali Slovenci, tako da je dobila S. L. S. 13 odbornikov, naprednjaki 7 in Nemci 10. Sedaj bi bil naprednjak dr. Božič rad župan. Ker mu je izpodletelo, so se naprednjaki zvezali z Nemci in si mandate starešinstva med seboj razdelili. Dr. Benkovič jih je svaril, da naj tega nikar ne store, pa ni nič izdalo. Naprednjaki so glasovali z Nemci. V Celju izhaja napredni list, ki sliši na ime „Narodni (!) List“. To je narodništvo!

Značaj? „Dan“ je prinesel naznanilo, da je dr. Zajc odložil ljubljanski občinski mandat. Drugi dan je list povedal, da je le nalašč to naznanilo, ker je hotel svoje čitatelje narediti za aprila. Taka olika liberalnih učiteljev ne bo napravila značajev.

Srečna Belokrajina! Črnomeljski okrajni glavar je razglasil po ameriških listih, da naj se Belokranjci vrnejo v domovino, ker jih najmanj tisoč lahko dobi delo pri zgradbi nove železnice. Na ta poziv pa odgovarja iz Amerike neki Ivan Molek v ljubljanski „Zarji“, da, če se bodo Belokranjci vrnili v domovino, bodo prišli z novimi idejami, prišli bodo kot socialisti, kot revolucionarji od pete do glave med železniške delavce na Belokranjsko. — Če so Belokranjci res postali v Ameriki sami revolucionarji, naj le tam ostanejo, pa še „Zarjani“ naj gredo za njimi, ker se z revolucionarji nikjer ne delajo železnice, ampak z delavci.

Sovražniki cerkve. V Spodnji Šiški, kjer je ljudij za eno veliko župnijo, hočejo katoličani ustanoviti samostojno župnijo, in sicer pod tako ugodnimi okoliščinami, da bi ta ustanovitev občini ne prizadejala nobenega bremena. Vkljub temu se sovražniki cerkve upirajo ustanovitvi samostojne župnije iz istih razlogov, kakor so se nekdanji Judje Kristusu upirali, ko je ustanavljal cerkev. Boje se liberalci in rdečkarji za svoje kraljestvo. Pritožili so se tedaj nekateri poganjski kristijani na deželni odbor, pa so dobili nos. Sedaj glasilo liberalnih učiteljev hujska Šiškarje, da naj še nasprotujejo župniji.

Kdo nas najbolj sovraži? „Enega sovražnika imamo Slovenci — piše „Novi čas“ — „ki našim težnjam po osamosvojitvi in po združenju s Hrvati najbolj nasprotuje. Ta sovražnik ni toliko Lah, tudi ne Nemeč, ampak ta sovražnik je liberalizem v telesu slovenskega ljudstva. Slovenci smo združeni v eno telo potom velikih katoliških izobraževalnih, gospodarskih, mladinskih in političnih organizacij doma; a liberalci je tisti, ki to združenje neprestano napada in bi je najraje razbil. Slovenci so združeni s Hrvati na podlagi katoliških načel na Dunaju; liberalci je tisti, ki se te zveze ogiblje kakor hudič križa! Kako silno in močno bi bilo slovensko ljudstvo, da si je po številu tako neznan, če bi ne bilo liberalizma v njegovi sredi! Zato pa bodi prva in največja naša skrb, prvo in največje naše delo, da zamorimo liberalizem v slovenskem ljudstvu, liberalizem, čegar nositelji in predstavitelji dobro slovensko ljudstvo sovražijo, kakor mrzijo hkrati ves razvoj naše Avstrije tudi tu ob meji Italije...“

Dijaško potovanje. V torek 2. t. m., se je odpeljalo 27 dijakov kranjske višje gimnazije pod vodstvom prof. dr. Capudra čez Trst v Benetke. To je drugo dijaško potovanje na naši gimnaziji. V Trstu so si pod strokovnim vodstvom uradnika skladišč ogledali skladišča, pristanišče in vse delo v njem. V pristanišču se je nahajala ravno velika 16.000 tonska ladja „Austro Americana“, ki je nakladala blago za Južno in Vzhodno Azijo. Ogledali so si tudi „Argentinio“, ladjo iste družbe, ki je odjadrala drugi dan potem v Buenos Aires. O polnoči od torca na sredo so se odpeljali na ladji „Amelissa“ v Benetke. Tu so si ogledali dopolne slike v doževi palači in notranje Markove cerkve, popoldne so se vozili po Kanal Grande, zvečer pa so opazovali življenje na Markovem trgu ob bajni razsvetljavi in slišali krasno petje cerkvenega zbora v Markovi cerkvi. O polnoči jih je nato po zelo razburjenem morju odpeljala ladja nazaj v Trst. Tu so si ogledali nekatere cerkve in znameniti akvarij c. kr. zoološkega štacije. Ob poldesetih jih je parnik „Miramare“ odpeljal v Miramar, kjer so hodili po krasnem parku. Pot jih je nato peljala po robu Krasa, odkoder se nudi krasni razgled po tržaškem zalivu, na Opčine. Tu so sedli na vlak in se vrnili ob polenajstih ponoči zdravi in veseli v Kranj. Povprečno so znašali stroški vsakega potovanja za osebo nekaj nad 30 krou.

Naklada na žganje naj se uvede v vsaki občini na Kranjskem. Deželni odbor opozarja na to vsa županstva v okrožnico, v kateri se omenja, da se lahko sklence taka naklada za 10 let naprej. Znižajo se potem lahko doklade na direktne davke. Ako občinski odbor te doklade kje ne bo sprejel,

lahko vsak občan proti temu sklepu vloži pritožbo pri županu.

Kip sv. Janeza Nepomuka, ki bi po volji pokojnega Majdiča imel stati v Kranju, je baje dobil v delo slovenski kipar Zajc. Sedaj se pa piše, da g. Zajc pojde iz domovine, ker tu nima dela in kruha.

Dva klateža. Rudolf Pičman s Premsko-vega in Jožef Luskovec iz Gorenj sta hodila po predvdorski občini in izsiljevala iz ljudij jestvin ter včasih nevarno grozila. Pičman je dobil 10 mesecev, Luskovec pa 5 mesecev težke ječe.

Predor nad Mostami, kjer se dela deželna elektrarna, je dokončan in je zadnje nedeljo padla zadnja stena ob navzočnosti zastopnikov deželnega odbora. Predor je 785 m dolg. Spodnji del Završnice bo imel 165 m padca, ki bo dajal pri srednji vodi 700 litrov na sekundo, najmanj 1050 konjskih sil. Zgornji padec bo pa dosegel 4500 konjskih sil. Moč tega padca se bo izrabila, ko se bo podjetje razširilo.

«Slovenska Straža» je izdala in prodaja lepi sliki dr. Šusteršiča in dr. Kreka. Vsaka slika stane 2 K, obe skupaj pa 3 K. Gorenjci, naročite hitro!

V Krškem je zmagala pri občinskih volitvah S. L. S. z velikomnočino večino.

Blejsko jezero se bo po novem vodnem zakonu dalo proglasiti za javno last.

Nesreča na Stolu. Profesor dr. Cerk, suplent na c. kr. učiteljsku v Ljubljani, je šel dne 3. t. m. s sedmimi dijaki na Stol. Pametni ljudje so mu branili, pa jih ni poslušal. Pridrl je plaz in vse zasul. Dr. Cerka so mrtvega pripeljali v Žirovnico; vsi dijaki so se rešili.

Na boj na rjavega hrošča! Pod tem naslovom prinaša zadnji „Kmetovalec“ prav primeren članek, katerega naj ne prezro naši župani.

Soc. kurz S. K. S. Z. Dnevni red soc. kurza, ki se bo vršil v dneh od 9. do 13. aprila v Ljubljani v Ljudskem domu, bo sledeči: **Torek:** Od poldesete do polenajste ure: Zunanja politika. Dr. Korošec. Od polenajste do poldvanajste ure: Centralizem in federalizem. Profesor Evg. Jarc. Od poldvanajste do polne ure: Gospodinjki kurzi. Minka Odlasek. Od tretje do četrte ure: Verska vzgoja. Od četrte do polšeste ure: Notranja kolonizacija Dr. J. Adlešič. Od polšeste do sedme ure: Orel in strelne organizacije. Dr. Capuder; urednik Tersegav. Od osme do desete ure: Seja Orlov: a) poslovnik; b) nastopi in c) „Mladost“. **Sreda:** Od poldevete do poldesete ure: Agrarna politika. Poslanec Hladnik. Od polenajste do polne ure: Socialna politika. Dr. Krek. Od tretje do četrte ure: Organizacija žensk. Dr. Hohnjec. Od četrte do polšeste ure: Igre in oder. Dr. Merhar; profesor Robida. Od polšeste do sedme ure: Skrb za bolnike. Dr. Dolšak. Od osme do desete ure: Dramatični poizkusi na odru (ali igra). **Četrtek:** Od poldevete do poldesete ure: Občinska politika. Dr. Lampe. Od polenajste do polne ure: „Slovenska Straža“. Dr. Vrstovšek. Od tretje do četrte ure: Treznostna organizacija. Urednik J. Kalan. Od četrte do pete ure: „Cebelice“. Kaplan J. Sedej. Od pete do šeste ure: Godba v izobraževalnih društvih. Kaplan Fr. Kogej. Od šeste do sedme ure: Petje v izobraževalnih društvih. A. Svetek. Od osme do desete ure: Občni zbor S. K. S. Z. **Petek:** Od poldevete do polenajste ure: Poučni kurzi. Dr. L. Pogačnik. Od polenajste do polne ure: Jugoslovanska Stokovna Zveza. Dr. Zajec. Od tretje do četrte ure: Skrb za zdrava stanovanja. Dr. J. Adlešič. Od četrte do pete ure: Izselsevanje in preseljevanje. Dr. Pegan. Od pete do šeste ure: Skrb za otroke. Dr. J. Gruden. Od šeste do sedme ure: Skrb za vajece. Al. Stroj.

Na tedenski semenj v Kranju dne 4. t. m. je bilo prignanih: 136 glav domače govedi, (za mesarja 43), 7 telet, 38 glav bosenske govedi, hrvaške govedi 0 in 6 domačih prešičev ter 2 ovci. Cena za kilogram žive teže: za pitane vole 96 v, za srednje pitane vole 88 do 90 v, za nepitane 84 do 86 v, za bosensko goved 86 v, za teleta 1 K 20 v, za pitane prešiče 1 K 26 v. — Za 100 kg pšenice 23 K; rž 22 K; ječmen 21 K; oves 22 K; koruza 22—24 K, ajda 24 K, proso 22 K, krompir 9 K fižol (rdeč) 40 K, koks 44 K, detelja 160 K, slanina 1 80 do 1 90 K, drva (trda) 17 K, drva (mehka) 10 K, maslo 2 80 K, 1 jajce 6 v, seno 7 K, pšenična moka 36 v, kaša 32 v, ješprenj 32 v.

Godovi prihodnjega tedna. Nedelja (7.) sv. Herman; ponedeljek (8.) sv. Adalbert, škof; torek (9.) sv. Kalist m.; sreda (10.) sv. Rudolf m.; četrtek (11.) sv. Leon, pap.; petek (12.) sv. Zenon; sobota (13.) sv. Hermenegild.

* * *

Za češke narodne namene je zapustil Peter Houška, ki je umrl v Nici, več milijonov kron. **Vreme.** Ta teden so bili na Ogrskem hudi viharji. Pri Dunaju je zapadel sneg. Tudi Gorenjci smo dobili veter in hlad.

Karol May, znani nemški pisatelj, ki je izdal 60 zvezkov zanimivih potopisov, je zadnje soboto umrl v Draždanah.

Hud vihar je bil dne 30. marca v Berlinu. Podrl je tam 200 m visoki železni stolp za brez-

žični telegraf. S tega stolpa se je lahko po zraku telegrafiralo v južno Afriko in v Ameriko.

Darvinizem. Nikaka skrivnost ni več, da je večina naravoslovcev darvinizem, t. j. hipotezo o razvoju življenja — že opustila in da se torej ta hipoteza bliža svojemu razpadu. Tako pišejo „Stimmen aus Maria Laach“ (1912 str. 241.). In profesor Plate, eden izmed malega števila Darwinovih častivcev, piše, da darvinizem ne razlaga temeljnih svojstev živih bitij (asimilacije, dihanja, dražljivosti, variabilite, podedovanja), temveč da ima edino le nalogo razložiti, kako so se drugi smotreni pojavi, ki niso elementarni (temeljni) razvili, da se na ta način razlika razredov živali bolje razume. Tako skromen je toraj postal darvinizem. In vendar se pri nas še vedno nahajajo polučeni, ki trdijo kot znanstveno dokazano, da so se razvili iz opice.

Prof. dr. pl. Leube v Würzburgu piše: Soditi po izkušnjah, ki sem jih pridobil na moji kliniki, učinkuje naravna **Franc Jožef**-ova grenčica zanesljivo odvajajoče in ne provzroča nikakih težkoč. Še celo, kjer se je zavživala pri dražljivih črevesih, je „Franc Jožef ova“ voda dosegla odvajanje brez bolečin.

DRUŠTVA.

„Kmečka zveza za kranjski okraj“ priredi na velikonočni ponedeljek dva shoda. V Smedniku ob 11. uri dopoldne in v Podbrezjah ob 1/2 4. uri popoldne. Na obeh govorita drž. in dež. poslanca dr. J. E. Krek in prof. E. Jarc.

V „Ljudskem domu“ v Kranju je bilo predavanje o Španiji zadnje nedeljo prav lepo. Gosp. župnik Zabret, ki si je Španijo sam ogledal, ima dar, da zna z govorom privezati poslušavce.

Kmetijsko društvo za Kranj in okolico bo imelo občni zbor dne 21. t. m. ob ob 3. uri popoldne.

Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko priredi v četrtek po Veliki noči, 11. aprila, prijateljski sestanek s predavanji gg. Stanonika in Vilfana v gostilniških prostorih g. Grajzarja v Kranju. Posebna vabila se ne bodo pošiljala. Odbor.

Društvo vrtnarjev in prijateljev vrtov ima svoj redni občni zbor dne 8. t. m. ob štirih popoldne v Kranju hotel „Stara Pošta“.

Tel. odsek „Orel“ v Naklem priredi v stari šoli 14. aprila žaloigro v petih dejanjih: Garcia Moreno. Začetek ob polštirih popoldne. Odbor vabi k obilni udeležbi.

Izobraževalno društvo na Brezju priredi na velikonočni ponedeljek dve igri: „Frisiljen stan je zaničevan“ in „Pri gospodi“.

Cešnjica pri Selcih. „Gozdarsko delavsko društvo“ na Cešnjici priredi na velikonočni ponedeljek veselico z vspeedom: 1. Igra: „Napoleonov samovar“. Burka. 2. Tombola, srečolov, šaljiva pošta in prosta zabava. Igrajo selški igralci. Udeležba se pričakuje velika na prireditvi krščansko mislečih delavcev.

Selca. Na cvetno nedeljo je „Kat. slov. izobr. društvo“ v Selcih priredilo predavanje s skioptikonom. Predavatelj, g. prof. Komatar iz Kranja, je razložil, kako se je pričela, nadaljevala in končala francoska revolucija. Nato je dodal še zgodovino cesarja Napoleona I. G. profesor je govoril razumljivo in poljudno, da so bili ljudje zelo zadovoljni s tem predavanjem. V izobr. društvo so se začeli vsled predavanj vpisovati novi člani. Udeležba je bila velika. Ob priloženosti nam bo g. profesor Komatar gotovo še postregel s podobnimi skioptičnimi predavanji, od katerih imajo poslušavci res mnogo pouka. Hvala najiskrenejša! — Na belo nedeljo, dne 14. apr. priredi „Izobr. društvo“ v Selcih narodno igro v 4 dejanjih: „Naša kri“. Ker je igra vzeta iz dogodkov francoskih razmer, o katerih je bilo predavanje na cvetno nedeljo, bode ista razumljiva. Zato vabi odbor k najobilnejši udeležbi. — Telovadni odsek „Orel“ nastopi s svojo godbo nepričakovano že pri velikonočni procesiji. Ljudstvo je zelo veselo, da bo „Orel“ v kratki dobi petih mesecev mogel javno nastopiti s 16. mladenci. Tudi „alelujo“ pred procesijo bodejo spremljevali štirje „Orli“ z inštrumenti.

Novije vesti.

Dr. Cerka ni zasul plaz na Stolu, ampak mu je izpodrsnilo na ledu in je padel čez skale. Pogreb bo jutri ob 3. uri popoldne v Ljubljani. „Dan“ pravi, da „je ostal dr. Cerka do zadnjega strogo protiklerikalnega prepričanja“. Bog mu bodi milostljiv! Dijaki so vsi zdravi, razen enega, ki si je nalomil nogo. Rešil jih je učitelj Kunaver. Prenočili so v Prešernovi koči.

V Kamni Gorici „očka Debevc“ ne bo županil, ker je vlada zavrnila rekurz zoper občinske volitve.

Na Hrvaškem je ban Cuvaj odstavil vse župane in posadil na njihova mesta komisarje.

Za predsednika Zjedinenih držav bo izvoljen Taft. Zagotovljenih ima Taft že 131 glasov, Roosevelt pa le 13.

Reka Misisipi v Ameriki je preplavila okolico na 80 km široko. Štiri mesta so popolnoma pod vodo. Pol milijona ljudi v deltskem obrežju je v vedni smrtni nevarnosti. Škoda znaša že več milijonov kron.

Izlet na veliki četrtek.

„Janko, ali greš danes popoldan z nami?“ me je vprašal sošolec Miklavž. — „O, zakaj ne, lep dan je, čas imam, pa počitnice so. — Kdo pa še gre?“ — „Štefan, Franci in Viki!“ — „Kam pa bi šli?“ — „Gori proti Kokrici mislimo iti.“ — „Dobro,“ — sem rekel — „precej po kosilu pridem v „Zvezdo“, tam me počakajte, pa bomo šli.“

To je bilo v času, ko v Kranju ni bilo gimnazije; stara je bila zamrla, nova gimnazija — to so pa bile le še pobožne želje. Kranjski meščani so morali tedaj svoje nadebudne sinove pošiljati v Ljubljano, če so hoteli, da bo kdaj iz njih kaj postalo. Ah, s kolikim veseljem smo hodili domov na počitnice! Kako ponosno smo korakali po trgu gorindol o počitnicah! — Bile so ravno velikonočne počitnice, veliki četrtek, ko nas je pet dijakov sklenilo narediti mal izlet na Kokrico.

Kmalu po kosilu se snidemo in jo mahujemo po cesti proti Kokrici. Naši pogovori so bili — kdo bi kaj družega pričakoval? — dijaški, t. j. pogovarjali smo se o profesorjih, o součencih, o nalogah itd. — Miklavžu pa je uhajal duh višje; navdušen je zrl na visoki Storžič; rodila se mu je želja, da bi mi o velikih počitnicah markirali pot na Storžič in si tako nabrali velikih zaslug za naše gorenjsko planinstvo... Gotovo lepa želja... Ostalo je le pri skromni želji. — Vse druge želje je pa imel naš Štefan. Njemu so pa biciklji, katerih je bilo še tačas malo, hodili po glavi — oziroma je on hodil in se vozil po njih. Lepa cesta, solnčen dan, počitnice — in pa bicikelj — kaj bi bilo lepšega za dijaka!

Tako smo hodili v mislih po gorah, se vozili po bicikljih — v resnici smo pa prišli do Kokrice. Cilj je dosežen. „Ali naj se precej vrnemo?“ „Na vsak način,“ sem rekel jaz, „moramo biti doma do tačas, ko bodo pred cerkvijo „Boga strašili!“ (Pozneje sem se prepričal, da je bila ta moja opomnja odveč, ker bridka usoda nam je vrnitev nepričakovano pospešila.) — Štefan, ki ga je voznja po kolesu menda najbolj izmučila, je predlagal, da naj se gremo malo okrepcat. Predlog se je od vseh sprejel. „Kam pa?“ — sem vprašal; meni do tedaj na Kokrici ni bilo nič znano. „O, jaz sem bil z mamá in papá že večkrat tu v gostilni pri K.,“ se oglasi Viki. Drugi so enako pritrdili, češ, da so tam znani, da jih dobro poznajo. — Moško in odločno so govorili moji tovariši o nameravanem okrepcilu v gostilni K. „Gotovo imajo dovolj okroglega v žepu,“ sem si mislil in šel sem z njimi, kamor so me peljali. (Zase sem pač dobro vedel, kako stojijo moje finančne razmere danes — a zanesel sem se na štiri druge.)

Kot ljubitelji svežega zraka ne gremo v hišo, ampak ostanemo na vrtu. „Dober dan, gospodje, ali ste prišli malo na „frišen“ zrak?“ — nas prijazno pozdravi g. K. — „S čim Vam pa morem postreči?“ — Moško naroči Miklavž liter vina in kruha zraven. — Meni pa je postala stvar resna; vedel sem, kako je z menoj, in da gosposki sinovi navadno niso preobloženi z drobižem, mi ni bilo neznano. Zato vprašam bolj na tiho: „Ja, fantje, ali pa imate kaj denarja?“ — Vsi so se spogledali! Viki prvi pravi: „Jaz nič!“ — Enako reče Francelj. Miklavž ima en sam krajcar. Štefan preišče vse žepe in ne najde več kot dva beliča. Jaz stresem tudi vso denarnico na mizo in vun je padlo celih deset krajcarjev. V bratski ljubezni se je tedaj združilo na mizi reci in beri: trinajst krajcarjev avstr. veljave. Toliko je znašalo skupno naše premoženje!

Kaj bo zdaj? Denarja premalo za naročeno ceho? Eden pravi: „Kar zbežimo!“ — „Ne, to bi ne bilo lepo, rajše dolžni ostanimo, saj mene poznajo.“ — Tretji pa reče: „Kar lepo bom povedal gostilničarju, kako je; naj prinese samo en četrt vina, ker le toliko ga lahko plačamo.“ — Jaz sem molčal v vseh jezikih, znanih in neznanih; sram me je bilo; le to mi je bilo v tolažbo, da me gostilničar ni nič poznal.

Tedaj prinese krčmar liter vina in krožnik žemelj zraven. — O, ti nesrečni liter, previsok si; kmalu boš ponižan! — Ne rečem, da bi te pet dijakov ne zmagalo — a „špaga“ je prekratka. Le hodi nazaj — in se prikaži v ponižnejši obliki!

Res, g. K. odnese liter in kmalu stoji na sredi mize ena četrtinka vina, okrog nje pa pet

kranjskih izletnikov! Kdo si nam upa očitati kako nezmernost?! Da bi le našel ta zgled več posnemavcev pri dijaških izletih! —

Ne spominjam se pa več dobro, kako smo si razdelili vino: le toliko vem, da se je Viki osmelil vprašati krčmarja, koliko bo vino stalo. Ko zve, da stane samo 10 kr., ves vesel zakliče: potem pa lahko še eno žemljo vzamemo! In res smo snedli viribus unitis eno žemljo za 2 kr.

Da se nismo dolgo mudili na vrtu, pač lahko vsakdo razume. Pošteno smo plačali vse, kar smo snedli in spili in hitrih korakov odpihali. — Tedaj sem šele prosto dihal, ko smo bili izven vasi.

Pa naj nihče ne misli, da se nam je izlet ponesrečil? O, kaj še! Naredili smo izprehod, lakoto in žejo smo tolažili tudi (četudi je nismo utolažili) — in brez denarja tudi nismo bili še — saj nam je en krajcar še preostal! — Pa sklenemo uničiti še to premoženje v skupno zabavo; kaj storimo? Zakopljemo ga na neko njivo ob cesti. In tako smo prišli čisto „nedolžni“ v Kranj.

Čakati smo morali še precej časa, da so pred cerkvijo „Boga strašili“. — Mislim pa, da bi bil oni veliki četrtek Bog še najbolj „prestrašen“, ako bi bili otroci tolkli po naših praznih denarnicah namesto po zabojih in sodih. To bi bilo vollo odmevalo!...

Sklenil sem takrat, da ne sprejemam več nobene ponudbe svojih kranjskih sošolcev za kak izlet, razen če ozeleni oni zakopani krajcar na Kranjskem polju in prinese obilo sadu. — A tega do danes še nisem dočkal... —č.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijno mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primere Bergmannova lilijna krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—2

Kosmetična sredstva.

Negovanje las: Pixavon, tekoče smolnato milo, izvleček, stekl. po K 2-50, Hair Petrol (znamka G. Williamson, Novi Jork), preparat iz petroleja, stekl. K 2—, Bay-Rum St. Thomas stekl. po K 1-20, 1-50 in 2—, Eau de Quinine tonique, stekl. K 1-20, Shampooing Bay-Rum (znamka Jakson & Co., London), stekl. K 1-20, Menthol franc. žganje, stekl. K 1-50, Eau de Vegetale, stekl. K 1-60, Eau d' Athenienne, stekl. K 1-50, Brezova voda (znamka dr. Dralle, Hamburg), stekl. K 2—, Jajčni Shampooing, zav. K —30, Neril barva za lase v vseh nijansah, kart. K 2-40, Brillantina, razl. vonjave, stekl. K —50

Negovanje polti: Malattine, sestavina iz glicerina in medu, odpravi vse nečistosti kože (znamka dr. Dralle, Hamburg), tuba K 1—, Edelweiss-Krema zoper pege (znamka O. Klement, Inmost), karton K 2-20, krema zoper pege (izdelek lab. du Soleil, Dunaj), lonček K 1-50, Irene-krema zoper raskavo kožo, lonček K 1-50, Leichterjev mastni puder, razne barve, škatlja K 1—, Rouge, škatlja K 1—, parf. toaletni glicerini, stekl. K —50.

Negovanje zob: Pergenoil (lab. dr. Byk, Charlottenburg), stekl. K 2-60, zobna voda dr. Heiderja, stekl. K 1—, Odol, stekl. K 2—, Pebeco, zobna krema (lab. P. Beiersdorf & Co., Hamburg), tuba K 1—, Sapodont, zobna krema za kadilce, tuba K —60, antis. zobna krema dr. Heiderja, tuba K —60, zobni prašek dr. Heiderja, škatlja K —50, Princ Albert Cauchou (znamka Th. Jakson, London), škatljica —70, angleške in francoske zobne ščetke od K 1— do K 2-50.

Za gospode, ki se brijejo sami: Golgate Shaving Stick, angl. milo za brijenje, tuba K 1-10, Euxaton, krema, lonček K 1-50, Heda-krema, lonček K 1—, Li-quoor desinfectas Heda, razprševalna voda, stekl. K 1-20, Eau de Cologne, stekl. K 1-20, razprševalna priprava, K 4—, Bloc desinfectas, K 1—, Styptic, za ustavljenje krvi pri brijenju, komad K —30, zgoščeni puder, parf., kos K —60, čopiči, komad K —50.

Razni parfumi: od K 1— do K 5— za komad.

Toaletna mila: Kaloderma (postavno zavarovana znamka F. Wolf & sin, Karlsruhe), kos K 1-20, Royal Windsor Soap, angl. milo, kos K 1-20, Eau de Cologne, White-Rose-Soap, Savon à la Rose Thé i. t. d., komad K —80.

Za gledališke odre: Šminke, kart. K 3—, barvilo za obrvi, kom. K —50, puder, škatljica K 1—, rdečilo za lica, škatlja K 1— i. t. d. i. t. d. 150 26—2

Lasničarski izdelki: Kite v vseh barvah (po naročilu) od K 8— dalje kom., razni podložki, komad od K —80 dalje, pravi angleški krep, lasne mrežice i. t. d.

Vsa naročila se izvršujejo strogo diskretno. Izdelki se dostavijo ev. na dom. Zunanja naročila po povzetju.

Prodaja: Valent. Rozman, brivnica, Kranj, nasproti župne cerkve.

Križev pot za Marijine družbe

se dobi v

v knjigarni „Ilirija“ v Kranju po 20 vinarjev izvod.

Tu so na izbiro tudi vsi drugi Bleiweisovi molitveniki. 141 3—3

SLOVSTVO.

„Amerika in Amerikanci“, spisal J. M. Trunk. Izšel je drugi zvezek, ki opisuje ameriške države in je okrašen s čednimi slikami, le začetnice so preveč amerikkanske.

Spisi Mišjakovega Julčka. III. zvezek. Natisnila „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Stane 1 K 50 v. s poštino 16 v več. V knjigi je 16 čednih slik, vpletenih med 4 povestice. Tretja povest je za mladino prav primerna, zadnja pa malo manj.

Bartuličeva zdravilska mast

se priporoča kot izvrstno in preizkušeno domače sredstvo za zdravljenje in celjenje ran, poškodbe in bolečine na koži, ker ublažuje bol in vnetje na rani, ozeblino in opekline vsake vrste, zdiavi kraste, srbečico, izpuščaje po licu in telesu rane od potu po nogah in telesu, pik od ose, bučele ali komarja, predvsem pri otrocih, kraste in izpuščaje vsake vrste. Cena škatlje 50 vin., kdor pošlje 70 vin. v znakah za eno ali 6 K za 12 vnaprej, dobi povsod poštino prosto. Dobiva se v lekarnah in pri izdelovalatelju, lekarniku **Vladku Bartuliču v Zagrebu.** 161 20-1

Hiša z vrtom

15 minut od Kranja se proda radi družinskih razmer. V hiši je vodovod. Vrt je pripraven za kakega vrtnarja ali pa zasebnika, ki ima veselje z vrtom. — Več pove lastnik **Matovž Erman v Kranju.** 155 3—1

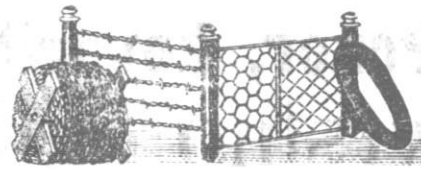

Priporoča se ::
trgovina
delikates in
špecerije ::
ter deželnih
pridelkov ::

Kavarna in zajutrkovalnica, kjer se dobivajo izven različnih špecialitet tudi dobra fina vina in izvrstno pivo. **Zdravko Krajnc, Kranj, „Zvezda“.**

Trgovina z železnino

Podružnica Franc Dolenz v Kranju priporoča svojo veliko zalogo mnogovrstne železnine, traverz, šin, zelo zanesljivega dalmatinskega portland-cementa, železnih pocinkanih cevi ter vse potrebščine za stavbe, vodovode i. t. d. po jako nizkih cenah. 133 4

Stebre za ograje iz starih kovanih cevi. (Zelo lične in ceneje kot les.)

KEIL-OV LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa. Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin. Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin. Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin. Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah. Keil-ovo leščilo za podo 90 vin. ima vedno v zalogi trdka Ljubljana: Leskovic & Meden. **Franc Dolenz v Kranju.** Novo mesto: I. Picek. Črnomelj: Anton Zurec. Idrinja: Valentin Lapajne. Kamnik: Ed. Hajek. Kočevje: Franc Loy. Radovljica: O. Homann. Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edvard Globočnik okrožni zdravnik in zobozdravnik in **Franc Holzhaecker** koncesionirani zobotehnik 34 21

V KRAJNJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago.

Kašolj preneha popolnoma od sveže pripravljene Kneipovega čaja proti kašlju. Cena zavoju 1 krono. Dobiva se vedno svež samo pri lekarnarju **Vlado Bartuliću v Zagrebu, Jelačićev trg št. 19.** 160 20-1

Ako imate kako iznajbo, storite najboljšo, če je pošljete na družbo za uveljavljanje patentov
Fr. Helmbach in drug, Kolin na Renu, ki Vam radi volje da zastoj vsa pojasnila. 159

Dimnikarskega vajenca sprejme takoj **Franc Verderber, dimnikarski mojster, Št. Vid ob Glini na Koroškem.** 140

Učenca 153 2-1

poštenih staršev sprejme takoj **Janez Udir, krojač v Drulovki št. 26 pri Kranju.**

Več sto centov sena in slame prodaja 162 3-1

Marija Mayr v Kranju.

Jakob Košmerlj

edna slovenska tvrdka te vrste

v Trstu

ulica St. Martici št. 11.

Telefon 49 VIII. — Čekovni račun c. kr. poštne hranilnice št. 121.805.

Priporočam slavnemu občinstvu veliko zalogo kave, čaja, južnega sadja i. t. d.

Postrežba točna in solidna. 113 3

Na dežela pošiljam prosto vožnje po povzetju po železnici in v ravitkih po pošti.

Cenik izhaja štirikrat na leto.

Otročje oblekce

prav lepe, moderne, v veliki izbiri prodaja po ::: najnižji ceni :::

I. PFEIFER

manufakturna, modna in konfekcija trgovina „pri Fajfarju“ v Kranju. 123 5

Pozor, kovači!

Izvrstno oglje

81 12-11 se dobi vsaki čas

„pri Jeleni“ v Kranju.

Pod ceno!

Vsakdo, ki se prepriča, da **Z-klaja za pražiče št. I.** pospešuje hitro in izdatno rejo, št. II. izredno hitro debelost in ukusno meso, lahko dobi kot prvo poizkušnjo od 50 do 500 kg za **K 11-50 à 50 kg** z vrečo poštine prosto na vsako železniško postajo. 7 109

Brata Tausky,

generalno zastopstvo združenih tovarn za izdatno klajo, delniška družba

Dunaj II., Praterstrasse 15/70.

Prospekti (zlata jama) zastoj in poštine prosto.

Prodaja se v **Kranju** (Kokriško predmestje) na prometnem kraju

več stavbnih parcel

različne velikosti. — Pojasnila daje upravništvo „Gorenjca“. 157

Kolesa

stara in nova, cena starih 20 do 45 gld., novih 65 do 85 gld. Kinta kolesa zelo hvalijo in so res lina in trpežna, moja pa so ravno iz tiste tovarne, samo ime imajo drugo. Kdor želi dobro kolo, naj se obrne name. Na zahtevo pošljem tudi cenik.

136 3-3

P. Bizjak, Kranj 102

FRANC OMERSA naslednik FRANC BERJAK V KRANJU

priporoča: Zanesljivo kaljiva semena, peso, pravo „Lucerno“ in domače deteljno seme, vsakovrstne trave. Poljedelsko orodje, pluge, brane i. t. d. Zaloga železnine, kuhinjske posode, porcelana, stekla, šip, stavbenih potrebščin, Portland-cementa, oljnate in suhe barve, lakov in firneža. Vedno sveže špecerijsko blago, špirlj, raznovrstno žganje in deželni pridelki.

94 26-11

Prodaja na drobno in debelo!

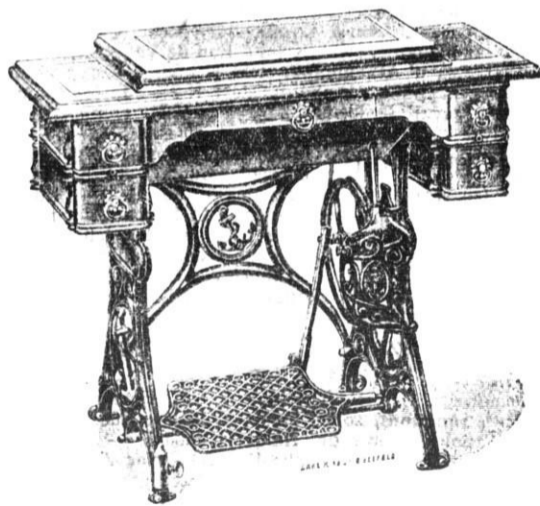
Najboljša in najcenejša prva delavnica ur te trgovina z zlatnino in srebrnino

Ivan Levičnik

v Kranju, nasproti tvrdke Peter Majdič, „Merkur“

Cenejše kakor po cenikih! Ne kupujem od prekupcev!

Sprejem in izvršim vsa popravila natančno, solidno in po najnižjih cenah. — Istotako sprejem vsakovrstno zlatnino in srebrnino v popravilo. — Posebno priporočam v nakup ženinom in nevestam. — Železničarjem in znancem dajem tudi na obroke. — Sprejem optične stvari v popravilo. — Na zahtevanje izvršim tudi vsako popravilo v osmih dneh. — Priložnostni nakup! 74 52-1

Šivalni stroji

najnovejše vrste, najboljši in zelo ceno se dobe tudi na mesečne obroke v veliki izbiri, nadalje vsi potrebščine k strojem in kolesom kakor tudi vozna kolesa pri domači tvrdki 156 1

L. Rebolj, Kranj

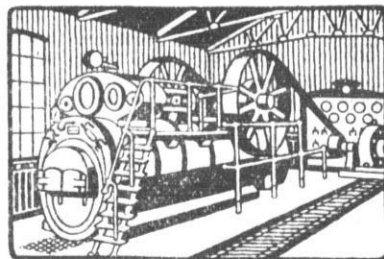
Kokriško predmestje, v hiši, kjer je spodaj trgovina Feliks Urbanc

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade

R. WOLF Magdeburg-Buckau. Podružnica na Dunaju

Dunaj, III., Am Heumarkt št. 21.

8 26-13

Patentne

vročeparne lokomobile

z brezventilnim preciznim upravljanjem Originalno strojedelstvo Wolf 10 — 800 k. s.

Obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 800.000 k. s.

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po **4 1/4 0/0**

brez vsakega odbitka. Obresti se pripisujejo glavni pololetno. Vloge v tekočem, giro-računu in na blagajniške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posejila

občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 0/0

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarska posejila

v zastavnih listih po

4 1/2 0/0

128 52 4

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje l-m-bardna posejila. Prodaja lastne pupilarno varna komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradno ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.